

Ngày soạn: 3/9/2024
Ngày giảng: 8a: 6/ 9/2024
8b: 6/9/2024

BÀI 1 – CÂU CHUYỆN CỦA LỊCH SỬ

TIẾT 1,2. VĂN BẢN 1. LÁ CỜ THÊU SÁU CHỮ VÀNG

(Nguyễn Huy Tưởng)

I. MỤC TIÊU

1. Yêu cầu cần đạt:

- HS nhận biết được một số yếu tố của truyện lịch sử như: cốt truyện, bối cảnh, nhân vật, ngôn ngữ
- HS nhận biết và phân tích được chủ đề, tư tưởng, thông điệp mà văn bản muốn gửi đến người đọc thông qua hình thức nghệ thuật của văn bản
- Học sinh phân tích được một số căn cứ để xác định chủ đề của văn bản

2. Năng lực

- Năng lực giải quyết vấn đề, năng lực tự quản bản thân, năng lực giao tiếp, năng lực hợp tác...
- Năng lực thu thập thông tin liên quan đến văn bản *Lá cờ thêu sáu chữ vàng*
- Năng lực trình bày suy nghĩ, cảm nhận của cá nhân về hình tượng nhân vật Trần Quốc Toản
- Năng lực hợp tác khi trao đổi, thảo luận về thành tựu nội dung, nghệ thuật, ý nghĩa văn bản

3. Phẩm chất:

- Biết ơn, tự hào truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Chuẩn bị của giáo viên:

- Phiếu bài tập, trả lời câu hỏi;
- Tranh ảnh về Trần Quốc Toản;

2. Chuẩn bị của học sinh: soạn bài theo hệ thống câu hỏi hướng dẫn học bài, vở ghi.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

*Hoạt động 1: Mở đầu

a. Mục tiêu: Tạo hứng thú cho HS, thu hút HS sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ học tập của mình từ đó HS khắc sâu kiến thức nội dung bài *Lá cờ thêu sáu chữ vàng*

b. Nội dung:

GV: Chiếu hình ảnh 2 nhân vật.

+ Nêu tên và sự hiểu biết của em về các nhân vật lịch sử trên.

+ Hãy kể một câu chuyện liên quan đến nhân vật lịch sử đó mà em biết

- HS chia sẻ về cảm nhận của mình về hình tượng người anh hùng Trần Quốc Toản.

GV dẫn dắt vào bài học mới: *Đất nước của chúng ta được xây dựng và gìn giữ qua rất nhiều thế hệ, có rất nhiều những nhân tài hào kiệt đã tham gia vào công cuộc ấy. Hôm nay chúng ta sẽ được tìm hiểu về một anh hùng trẻ tuổi – Trần Quốc Toản để hiểu rõ hơn về những phẩm chất tốt đẹp của ông.*

***Hoạt động 2: Hình thành kiến thức**

Hoạt động 1: Đọc văn bản

a. Mục tiêu: Nắm được những thông tin về tác giả, tác phẩm

b. Nội dung: HS sử dụng SGK, chất lọc kiến thức để tiến hành trả lời câu hỏi liên quan đến thông tin tác giả, tác phẩm “*Lá cờ thêu sáu chữ vàng*”

HOẠT ĐỘNG CỦA GV – HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
<p>- GV yêu cầu HS đọc thông tin trong SGK, nêu hiểu biết về tác giả, tác phẩm.</p> <p>- GV nhận xét, đánh giá, chốt kiến thức trên p.p</p> <p>Gv: Cho hs tìm hiểu khái niệm truyện Lịch sử (sgk+ Bảng chiếu p.p)</p> <p>H. Qua việc đọc, em có suy nghĩ gì về ý nghĩa nhan đề của VB?</p>	<p>I. Tìm hiểu chung</p> <p>1. Tác giả:</p> <p>- Quê quán: Hà Nội</p> <p>- Ông có thiên hướng khai thác đề tài lịch sử, có đóng góp nổi bật ở hai thể loại: tiểu thuyết và kịch</p> <p>- Một số tác phẩm tiêu biểu: Đêm hội Long Trì (1942), Vũ Như Tô (1943), An Tư (1944), Bắc Sơn (1946), Lá cờ thêu sáu chữ vàng (1960), Sống mãi với thủ đô (1961),...</p> <p>2. Tác phẩm</p> <p>a. Xuất xứ</p> <p>- Xuất bản năm 1960</p> <p>- Văn bản trên thuộc phần 3 của tác phẩm Lá cờ thêu sáu chữ vàng.</p> <p>b. Thể loại: Truyện lịch sử</p> <p>c. Phương thức biểu đạt chính: Tự sự</p> <p>d. Ý nghĩa nhan đề: Nhan đề “Lá cờ thêu sáu chữ vàng” viết về người anh hùng thiếu niên Trần Quốc Toản. Có lẽ bởi vì Trần Quốc Toản chính là tấm bia chói</p>

<p>H. Xác định bố cục của văn bản? Phần 1: Từ đầu đến “...chẳng hỏi một lời”: Bối cảnh diễn ra cuộc yết kiến vua Phần 2: Tiếp đến “...thường cho em ta một quả”: Cuộc yết kiến vua Thiệu Bảo của Trần Quốc Toản Phần 3: Còn lại: Hành động của Trần Quốc Toản sau khi được vua ban cam quý e. Bố cục Phần 1: Từ đầu đến “...chẳng hỏi một lời”: Bối cảnh diễn ra cuộc yết kiến vua Phần 2: Tiếp đến “...thường cho em ta một quả”: Cuộc yết kiến vua Thiệu Bảo của Trần Quốc Toản Phần 3: Còn lại: Hành động của Trần Quốc Toản sau khi được vua ban cam quý</p>	<p>lóa lý tưởng cách mạng, tấm lòng nồng nàn yêu nước, đó chính là thứ cần đó giúp lớp lớp thế hệ mầm non tương lai dựa vào. Tác giả còn khẳng định tác phẩm như một thiên truyện giáo dục, nâng cao ý thức của trẻ thơ về lịch sử nước nhà, tạo sự gắn kết, bồi đắp thêm tấm lòng biết ơn ông cha, yêu thương đất nước cho các em nhỏ.</p>
---	---

Hoạt động 2: Khám phá văn bản

a. Mục tiêu: Hiểu được bối cảnh và sự kiện lịch sử; phân tích được nội dung, ý nghĩa cuộc yết kiến vua Thiệu Bảo của Trần Quốc Toản

b. Nội dung:

HOẠT ĐỘNG CỦA GV – HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
<p>HS: HDN (7’) nhóm thảo luận và hoàn thành phiếu học tập:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 20px; width: fit-content;"> <p>Bối cảnh diễn ra cuộc yết kiến</p> </div>	<p>II. Tìm hiểu chi tiết 1. Bối cảnh diễn ra cuộc yết kiến</p>

<p>1/ Hội nghị diễn ra ở đâu? Không gian xung quanh nơi đó có gì đặc biệt?</p>	<p>.....</p>	
<p>2. Quang cảnh nơi diễn ra hội nghị có những ai? Thái độ và hành động của họ như thế nào?</p>	<p>.....</p>	
<p>Nhân vật “ta” đang đứng ở đâu? Nhân vật này đang có thái độ, cảm xúc như thế nào?</p>	<p>.....</p>	
<p>- GV nhận xét, đánh giá, chốt kiến thức trên p.p Tích hợp: Ba lần kháng chiến chống quân xâm lược Mông- Nguyên</p>		<p>- Thời gian: tháng 11/1282 - Hoàn cảnh đất nước: + Quân Nguyên định mượn đường nước ta để đánh Chiêm Thành. + Vua mời các vương hầu tìm kế sách ứng phó. - Tâm trạng Trần Quốc Toản: Nôn nóng, bứt rứt muốn được tham gia bàn việc nước. => Bằng lối kể chuyện xen lẫn với ý nghĩ của nhân vật, tác giả đã thành công trong việc</p>

(Hết tiết 1)

- HS: HĐCĐ (7')

Hoàn thành phiếu học tập sau

Nhân vật Trần Quốc Toản	
Xuất thân	
Suy nghĩ	
Tâm trạng	
Hành động	
Lời nói	
Tính cách	
Nhận xét	
Nghệ thuật	

HS: Chia sẻ:

GVKL trên p.p, làm rõ:

1. Hành động và thái độ của Trần Quốc Toản:

- + Khi đứng trên bến Bình Than
- + khi yết kiến vua?
- + Khi bị quân Thánh Dực ngăn xuống bến
- + Khi nói chuyện với Chiêu Thành Vương.
- + Khi nói chuyện với vua Thiệu Bảo

2. Điều đó cho thấy Trần Quốc Toản là một người như thế nào?

HS: TL

GV nhận xét, đánh giá, chốt kiến thức.

miêu tả quang cảnh tại bến Bình Than vào ngày diễn ra sự kiện.

2. Cuộc yết kiến với vua Thiệu Bảo của Trần Quốc Toản

a. Nhân vật Trần Quốc Toản:

* Khi đứng trên bến Bình Than:

- Hành động:

+ “đứng thần thờ”

+ “mắt giương to đến rách”

+ “rong ngựa tìm vua quên ăn uống”, “muôn xô mấy người lính”, “muôn hét to”

- Suy nghĩ:

+ “sẽ quỳ trước mặt xin quan gia cho đánh”

+ “chỉ có việc đánh việc gì phải bàn lại”

+ “đến quan gia còn hỏi kẻ, sao ta là người gần gũi quan gia chẳng hỏi một lời”

=> Không phục, bất lực, sốt ruột, lo lắng => xô ngã lính để xuống bến

HS: HĐCĐ (5’)

1.Hãy trình bày hiểu biết về nhân vật lịch sử Vua Thiệu Bảo?

2.Phân tích diễn biến tâm lí và thái độ, lời nói, hành động của vua Thiệu Bảo đối với Hoài Văn trong văn bản?

3. Nhân xét về nhân vật vua Thiệu Bảo?

HS trình bày, GV KL trên p.p

*Khi bị quân Thánh Dực ngăn xuống bến:
- Lời nói: đe dọa, cương quyết “không buông ra, ta chém”.
- Hành động: “tuốt gươm”, “trùng mắt”, “mặt đỏ bừng”, “vung gươm múa tít”, “giăng co với đám quân lính”
=> dũng cảm, cương quyết, kiên định, một mực muốn yết kiến vua.
* Khi nói chuyện với Chiêu Thành Vương:
- Hành động: “cúi đầu thưa”, “đứng phất dậy”, “mắt long lên”
- Lời nói: gấp gáp, cương quyết, thể hiện rõ lập trường.
- Sự tức giận của Hoài Văn trước ý kiến chủ hòa.
* Khi nói chuyện với vua Thiệu Bảo:
- Hành động: chạy xông xộc, quỳ xuống tâu vua, tiếng nói như thét, đỡ lấy quả cam, tạ ơn vua,...
- Lời nói: kiên quyết, dũng cảm “Xin quan gia cho đánh, cho giặc mượn đường là mất nước.”
=> Tuy tức giận nhưng vẫn giữ được khuôn phép khi yết kiến vua
=> Yêu nước, căm thù giặc sâu sắc

b. Nhân vật vua Thiệu Bảo

- Tình huống lúc đó:
+ Đứng giữa tình và lý:
Về lý: Trần Quốc Toản làm trái lệnh vua -> phải chịu tội
Về tình: Trần Quốc Toản lo việc nước việc dân -> đáng khen ngợi
- Cách vua giải quyết:
Nói rõ lí do trước mặt quan lại:
+ Vẫn không cho phép Trần Quốc Toản tham dự hội nghị

HS: Quan sát sgk từ đoạn: “ ...” xác định
+ Hành động, suy nghĩ của Trần Quốc
Toản sau khi yết kiến Vua.
+ Tâm trạng của Trần Quốc Toản
+ Diễn biến tâm lí khi bóp nát quả cam

HS: Trả lời
GV KL:

Lồng ghép GDANQP:

HS kể về những tấm gương anh dũng, hy sinh trong chiến đấu bảo vệ Tổ quốc.

+ Bù lại cho chàng cam quý và khích lệ tinh thần vì nước vì dân

=>

Vua Thiệu Bảo là vị vua đức độ, thấu hiểu, thông minh sáng suốt, biết nhìn người, biết trân trọng những tấm lòng của người trẻ giành cho đất nước.

3. Trần Quốc Toản sau khi yết kiến vua và hành động bóp nát quả cam.

- Hành động:

+ “lùi thủi bước lên bờ”

+ “quắc mắt”, nắm chặt bàn tay lại”, “tay rung lên vì giận dữ”

+ “hai hàm răng Hoài Văn nghiến chặt”, “hầm hầm trở ra”

- Suy nghĩ:

+ “chỉ có việc đánh việc gì phải bàn đi bàn lại”

+ “Rồi xem ai giết được giặc, ai báo được ơn vua,...”

=> Tâm trạng của Hoài Văn: tức, không cam lòng, vừa hờn vừa tủi

- Hành động bóp nát quả cam:

+ Thể hiện tinh thần yêu nước cháy bỏng của Trần Quốc Toản

+ Tính cách quyết liệt, kiên định, mạnh mẽ của Trần Quốc Toản.

+ Khát vọng bảo vệ đất nước của quân và dân ta

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật

- Đan xen ý nghĩ của nhân vật với lời kể, khắc họa rõ nét tính cách nhân vật

- Ngôn ngữ mang màu sắc lịch sử

2. Nội dung

- Ca ngợi tâm lòng yêu nước của người thiếu niên trẻ tuổi Trần Quốc Tuấn

	- Ca ngợi khí thế hào hùng của nhà Trần và cha ông ta thời kháng chiến chống quân Nguyên - Mông
--	---

C. HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP

a. **Mục tiêu:** Củng cố lại kiến thức đã học về văn bản *Lá cờ thêu sáu chữ vàng*.

b. **Nội dung:** Sử dụng SGK, kiến thức đã học để hoàn thành nhiệm vụ: Vẽ sơ đồ tư duy về nhân vật Trần Quốc Toản (hành động, lời nói, tính cách)

D. HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG

a. **Mục tiêu:** Vận dụng kiến thức đã học về văn bản *Lá cờ thêu sáu chữ vàng* để viết đoạn văn ngắn nêu cảm nhận về nhân vật Trần Quốc Toản

b. **Nội dung:** Sử dụng SGK, kiến thức đã học để viết đoạn văn ngắn khoảng 5 -7 câu bày tỏ suy nghĩ của em về nhân vật Trần Quốc Toản (hoặc hành động bóp nát quả cam của Trần Quốc Toản)

- GV nhận xét, đánh giá

4. Củng cố

Củng cố lại kiến thức đã học về văn bản *Lá cờ thêu sáu chữ vàng*.

5. HDHB

+ **Bài cũ:**

+ **Bài mới:** Chuẩn bị phần Thực hành Tiếng Việt theo các nội dung câu hỏi sgk

Ngày 5 tháng 9 năm 2024
Tổ trưởng CM duyệt

Nguyễn Thị Lan Anh